

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. 2568

ภาพรวม ตามพ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้ กสศ. ดำเนินงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา และมีวิธีการป้องกันการทุจริตที่เหมาะสม อันเป็นหลักธรรมาภิบาลที่คณะกรรมการบริหาร ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานของ กสศ. ตระหนักและให้ความสำคัญยิ่ง

คณะกรรมการบริหาร กสศ. ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านธรรมาภิบาลขึ้นเพื่อให้คำแนะนำแก่สำนักงานในการจัดทำระบบธรรมาภิบาลและการบริหารความเสี่ยง และคณะกรรมการบริหาร กสศ. ยังได้ให้แนวทางแก่สำนักงานในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตตามหลักธรรมาภิบาลตลอดมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้เห็นชอบในการประกาศใช้ชุดนโยบายด้านธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย (1) นโยบายธรรมาภิบาล (Governance Policy) (2) นโยบายการบริหารความเสี่ยง (3) นโยบายการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน (Compliance Policy) (4) กฎบัตรคณะกรรมการบริหาร (5) ประมวลจริยธรรม กสศ. (6) แนวทางเกี่ยวกับกรณีการมีส่วนได้เสียในกิจการของกองทุน พ.ศ. 2564

ใจความสำคัญของชุดนโยบายด้านดังกล่าว ครอบคลุมประเด็นการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานภายในหน่วยงาน เพื่อหาความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
 2. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานรับรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน และตระหนักถึงผลกระทบจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้น
 3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารใช้กำหนดนโยบายในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
- อย่างได้ผลเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง

1. กำหนดกรอบการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี 2568
2. การกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน ทั้งระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง ระดับความรุนแรงของผลกระทบ ระดับความเสี่ยง และวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยง
3. พิจารณากิจกรรม/ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน และระบุเหตุการณ์ความเสี่ยง
4. วิเคราะห์ระดับความเสี่ยง โดยกำหนดระดับโอกาสที่ความเสี่ยงจะเกิดขึ้นและระดับผลกระทบที่จะเกิดความเสียหายต่อ กสศ. แล้วจัดทำเป็นเมทริกส์ความเสี่ยง
5. วิเคราะห์สาเหตุของความเสี่ยงและวิธีการหรือแนวทางในการจัดการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้สอดคล้องกันและมีความเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติตามบริบทขององค์กร

6. จัดทำแผน/ตารางบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน โดยวิเคราะห์วิธีการที่มีอยู่ว่าเพียงพอหรือไม่ และวิธีการใดที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติมในกรณีที่จำเป็นเพื่อลดระดับหรือบริหารความเสี่ยงให้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

กรอบการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. 2568 ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ
2. การจัดซื้อจัดจ้าง
3. การบริหารงานบุคคล

ทั้งนี้ กสศ. เป็นหน่วยงานที่ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

การกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน ดังนี้

ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสดังขึ้นเป็นประจำ
4	สูง	มีโอกาสดังขึ้นบ่อยครั้ง
3	ปานกลาง	มีโอกาสดังขึ้นบางครั้ง
2	น้อย	มีโอกาสดังขึ้นน้อย
1	น้อยมาก	มีโอกาสดังขึ้นน้อยมาก

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรงของผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	ภาพลักษณ์องค์กรเสียหายรุนแรงจนยากที่จะฟื้นตัว อาจต้องเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร
4	สูง	เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในวงกว้างจากสาธารณะ ความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียลดลงอย่างมาก
3	ปานกลาง	เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จากสาธารณะในระดับปานกลาง ทำให้ความเชื่อมั่นลดลงบ้าง

ระดับ	ความรุนแรงของผลกระทบ	คำอธิบาย
2	น้อย	มีภาพลักษณ์เล็กน้อยในกลุ่มบุคลากรภายในหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มย่อย
1	น้อยมาก	แทบไม่มีการรับรู้ของสาธารณะหรือไม่มีความกังวลใด ๆ

ระดับความเสี่ยง (LxI) และวิธีการที่จะใช้ในการบริหารความเสี่ยง

ระดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	การแสดงผลสี	วิธีการ
4	สูงมาก	15-25	สีแดง	จำเป็นต้องมีวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยทันที
3	สูง	9-14	สีส้ม	จำเป็นต้องมีวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยเร็ว
2	ปานกลาง	4-8	สีเหลือง	ยอมรับความเสี่ยง โดยยังคงใช้วิธีการควบคุมความเสี่ยงที่มีอยู่เดิม
1	น้อย	1-3	สีเขียว	ยอมรับความเสี่ยง

เมื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงแล้ว จะมีการกำหนดแผนภูมิแสดงความเสี่ยงที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ โดยโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ = คะแนนระดับความเสี่ยง ตามตารางดังต่อไปนี้

ความรุนแรงของผลกระทบ	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5
		1	2	3	4	5
		โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง				

ตารางแสดงผลการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. 2568

1. ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่	Risk Score (IxL)			ระดับ ความ เสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการ ความเสี่ยงเพิ่มเติม
				ผลกระทบ (I)	โอกาส (L)	ค่าความ เสี่ยง		

กสศ. ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากไม่มีการกิจการอนุมัติ อนุญาต
ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

2. ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่	Risk Score (IxL)			ระดับ ความ เสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการ ความเสี่ยงเพิ่มเติม
				ผลกระทบ (I)	โอกาส (L)	ค่าความ เสี่ยง		
(1)	การคัดเลือกภาคร่วมดำเนินงาน	อาจเกิดการให้หรือรับสินบน เพื่อ แลกกับการได้รับคัดเลือกให้เป็นภาคร่วมดำเนินงานเพื่อดำเนินโครงการที่ได้รับการจัดสรรเงินจาก กสศ.	มีระเบียบ กสศ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และลำดับความสำคัญในการจัดสรร เงินกองทุน พ.ศ. 2561 และวิธีปฏิบัติ ที่ กำหนดเกี่ยวกับ 1. เกณฑ์การประเมินและการคัดเลือก ภาคร่วมดำเนินงานที่ชัดเจนและ โปร่งใส 2. ขั้นตอนการอนุมัติโครงการที่มีการ กลั่นกรองและพิจารณาความ เหมาะสมของภาคร่วมดำเนินงาน 3. การบันทึกข้อมูลการอนุมัติโครงการใน ระบบและรายงานต่อคณะกรรมการ	4	1	4	ปานกลาง	วิธีการบริหารจัดการความ เสี่ยงที่มีอยู่เพียงพอ จึงไม่มี วิธีการเพิ่มเติม

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่	Risk Score (IxL)			ระดับความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม
				ผลกระทบ (I)	โอกาส (L)	ค่าความเสี่ยง		
(2)	การจัดทำรายละเอียดและงบประมาณโครงการเพื่อให้ได้รับการจัดสรรเงินจาก กสศ.	อาจเกิดการให้หรือรับสินบน เพื่อแลกกับการได้เงินหรือประโยชน์ที่ไม่ควรได้จากการที่โครงการได้รับการจัดสรรเงินจาก กสศ. (เช่น ค่าตอบแทนผู้รับผิดชอบโครงการ หรือค่าใช้จ่ายกิจกรรม ที่สูงเกินไป หรือมีความคลุมเครือ)	มีระเบียบ กสศ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และลำดับความสำคัญในการจัดสรรเงินกองทุน พ.ศ. 2561 และวิธีปฏิบัติ ที่กำหนดเกี่ยวกับ 1. ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในการกลั่นกรองโครงการ ซึ่งสามารถพิจารณารายละเอียดและงบประมาณของโครงการให้เหมาะสม 2. มีมาตรฐานการกำหนดค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ	4	1	4	ปานกลาง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่เพียงพอ จึงไม่มีวิธีการเพิ่มเติม

3. ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการจัดซื้อจัดจ้าง

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่	Risk Score (IxL)			ระดับความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม
				ผลกระทบ (I)	โอกาส (L)	ค่าความเสี่ยง		
(1)	การจัดทำ TOR การคัดเลือกคู่ค้า การส่งมอบงาน	อาจมีการเรียกรับสินบน หรือเอื้อประโยชน์เพื่อคัดเลือกผู้รับจ้างที่มีผลประโยชน์ร่วมกันอาจเกิดการให้หรือรับสินบน	ใช้ พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 หลักเกณฑ์มาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึง 1. ใช้ระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ที่มีความโปร่งใส	4	1	4	ปานกลาง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่เพียงพอ จึงไม่มีวิธีการเพิ่มเติม

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่	Risk Score (IxL)			ระดับความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม
				ผลกระทบ (I)	โอกาส (L)	ค่าความเสี่ยง		
			2. ให้มีการเปิดเผยราคากลางและเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ 3. ตรวจสอบและเปรียบเทียบราคาในตลาดก่อนการตัดสินใจจัดซื้อจัดจ้าง 4. มีช่องทางเสนอแนะและร้องเรียนในกรณีที่พบความผิดปกติในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง					

4. ความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการบริหารงานบุคคล

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่	Risk Score (IxL)			ระดับความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม
				ผลกระทบ (I)	โอกาส (L)	ค่าความเสี่ยง		
(1)	การสรรหา คัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งบุคลากร	อาจเกิดการให้หรือรับสินบนเพื่อให้ผู้สมัครได้รับการคัดเลือกเป็นพนักงานใหม่	มีระเบียบ กสศ. ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2567 และวิธีปฏิบัติ ที่กำหนดเกี่ยวกับ 1. การสรรหา คัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งบุคลากร 2. ใช้ระบบสอบข้อเขียนและการสัมภาษณ์โดยกรรมการหลายฝ่าย 3. เปิดเผยผลการคัดเลือกพร้อมเหตุผลที่ชัดเจนในการพิจารณา 4. มีช่องทางร้องเรียนสำหรับผู้สมัครในกรณีพบปัญหาในการคัดเลือก	4	1	4	ปานกลาง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่เพียงพอ จึงไม่มีวิธีการเพิ่มเติม

ลำดับ	ขั้นตอนการทำงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่	Risk Score (IxL)			ระดับความเสี่ยง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม
				ผลกระทบ (I)	โอกาส (L)	ค่าความเสี่ยง		
(2)	การประเมินผล โยกย้าย เลื่อนตำแหน่ง	อาจเกิดการให้หรือรับสินบนเพื่อแลกกับการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย หรือเลื่อนตำแหน่ง	มีระเบียบ กสศ. ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2567 และวิธีปฏิบัติ ที่กำหนดเกี่ยวกับ 1. การประเมินผล โยกย้าย เลื่อนตำแหน่ง 2. มีช่องทางร้องเรียนสำหรับผู้สมัครในกรณีพบปัญหาในการคัดเลือก	4	1	4	ปานกลาง	วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่เพียงพอ จึงไม่มีวิธีการเพิ่มเติม